НАВЧАННЯ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ

СТОР. 3

ПРО ВІДТЕРМІНУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ НАПН УКРАЇНИ

Рішеннями позачергової Президії НАПН України від 26 березня 2020 року постановлено відтермінувати методологічний семінар НАПН України «Дошкільна освіта в контексті ідей Нової української школи», запланований на 9 квітня 2020 р., та загальні збори Національної академії педагогічних наук України, заплановані на 10 квітня 2020 р., до настання обставин, що роблять можливим їх безпечне проведення.

ТРИВОЖНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВИР КОРОНАВІРУСУ: ЯК ЗДОЛАТИ?

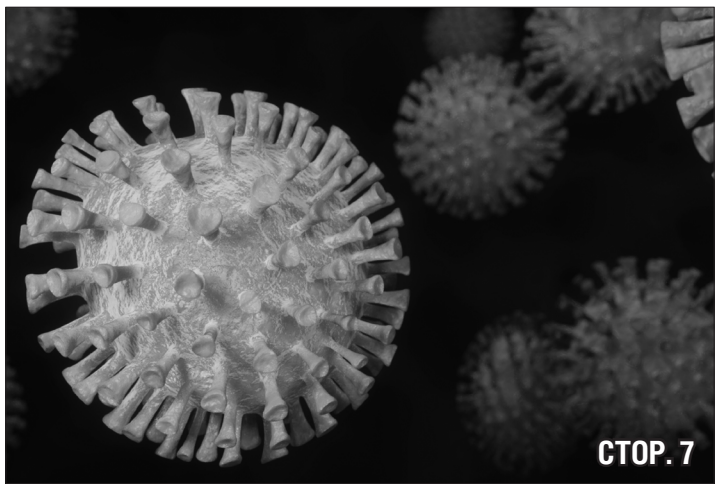

СТОР. 7

ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА УКРАЇНИ

Засновники — Національна академія педагогічних наук України
Видавництво «Педагогічна преса»

№ 2 (276), БЕРЕЗЕНЬ – КВІТЕНЬ 2020

СПІВПРАЦЯ НАН УКРАЇНИ І НАПН УКРАЇНИ: ПЛАНИ НА 2020-2022 РОКИ

Досвід співпраці Національної академії наук України і Національної академії педагогічних наук України має багаторічну історію. Об'єднання зусиль двох академій особливо важливе на новому етапі прискореного розвитку людства на інноваційній основі, в умовах зростання ролі освіти і науки для формування інноваційної людини, конкурентоспроможного людського капіталу, забезпечення стійкого прогресу українського суспільства. Тож вчені НАН та НАПН України разом підготували, розглянули й запланували конкретні спільні наукові й науково-практичні розробки. Програму спільної діяльності Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України на 2020-2022 роки нещодавно підписали президент НАН України академік Борис Патон і президент НАПН України академік Василь Кремень.

Від Національної академії наук України до спільної діяльності залучено вчених Інституту соціології, Інституту філософії імені Г. С. Сковороди, Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, Інституту української мови, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка, Інституту історії України, Інституту всесвітньої історії, Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва, Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного, Інституту географії, Інституту проблем природокористування та екології, Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова, Інституту проблем моделювання в енергетиці імені Г. Є. Пухова, а також Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Національного центру «Мала академія наук України», Міжнародного науково-навчального центру інформаційних технологій та систем НАН України та МОН України, інших установ НАН України. У реалізації програми братимуть участь усі підвідомчі установи НАПН України.

У проєкті програми передбачено діяльність вчених НАН та НАПН України за такими напрямами: аналіз змісту шкільних програм і його оновлення відповідно до нових стандартів освіти і наукових досягнень та технологічних рішень; тестування підручників для Нової української школи на основі методики фіксації неусвідомлюваних психофізіологічних реакцій з допомогою використання апаратурних методик (нейроінтерфейси, окулографи, міографи, системи

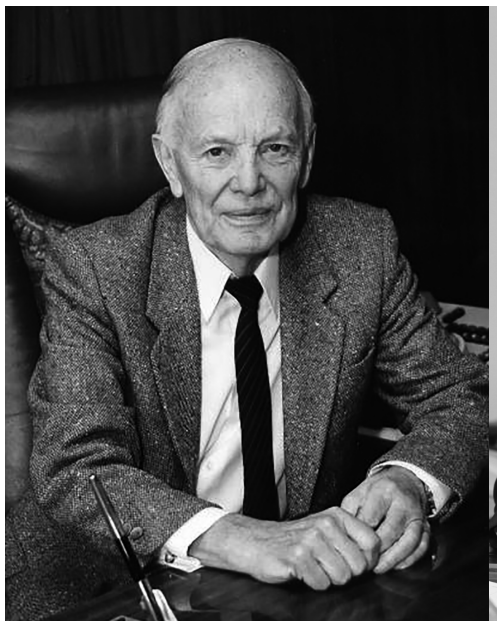

фіксації лицевої експресії, гальванометри та відповідне програмне забезпечення); збір, обробка і аналіз статистичних даних щодо кількості дітей з порушеннями психофізичного розвитку раннього і переддошкільного віку, в тому числі з інвалідністю, в Україні; науково-методичне забезпечення психологічного супроводу професійної діяльності наукових працівників; комунікація та взаємодія дослідницької інфраструктури НАПН України й науково-дослідних інститутів гуманітарного спрямування НАН України (проведення наукових досліджень, обмін інформацією, проведення спільних масових заходів, підготовка пропозицій органам влади); координація бібліометричних технологій і наукознавчих досліджень; науково-методичне забезпечення підготовки здобувачів на другому (магістерському) та третьому (освітньо-науковому) рівнях вищої освіти; організація підвищення кваліфікації / стажування наукових працівників; спільна експертна діяльність у складі експертних рад, комісій, робочих груп тощо; рецензування видавничої продукції (друкованих та електронних видань); підготовка і здійснення спільних публікацій, участь у складі редакційних колегій, рецензування рукописів статей для наукових періодичних видань; участь у загальних зборах і засіданнях президій НАН та НАПН України; організація і проведення науково-практичних конференцій («Освіта в сучасному інформаційному суспільстві: світовий досвід, українські реалії і перспективи», «Наукова молодь»), форумів («Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії»), семінарів («Екологічна складова концепції сталого розвитку: кращі практики дитячих громадських організацій та об'єднань», «Голодомор в Україні у проекції світової інформаційно-освітньої рефлексії», «Медіаосвіта як чинник соціалізації особистості в умовах системних змін», «Породжені війною спільноти як соціальні донори і реципієнти»), круглих столів («Громадянсько-патріотичні ідеї Т. Г. Шевченка в соціокультурному та освітньому просторі України», «Наукова школа як точка росту наукового знання», круглий стіл з питань глобалізації вищої освіти), вебінарів («Рідномовна і багатомовна освіта у контексті сталого розвитку суспільства»), симпозіумів (молодіжний симпозіум з історії науки, техніки та освіти «Пріоритети української науки»), заходів до Всеукраїнського фестивалю науки тощо; проведення реставрації документів на паперових носіях із фонду рідкісних видань тощо.

За результатами співпраці вчених НАН і НАПН України передбачається розроблення: інформаційно-аналітичних матеріалів та рекомендацій Національній раді з питань розвитку науки і технологій, МОН України, Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій; методик створення підручників та навчальної літератури для закладів початкової, середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти; створення сучасних технологій і методик підвищення кваліфікації практичних працівників спеціальних і інклюзивних закладів освіти, а також осіб з порушеннями психофізичного розвитку; експериментальної освітньої програми спеціалізованої освіти наукового спрямування для обдарованих дітей; освітніх і навчальних програм для підготовки фахівців, зокрема майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей; спільних навчальних програм для підготовки докторів філософії за відповідними напрямами, силабусів; науково-методичних посібників, навчально-методичних комплексів проектного професійного навчання, електронних навчальних засобів, методичних рекомендацій, статей тощо.

Така спільна діяльність сприятиме науково обґрунтованій імплементації кращого досвіду реалізації законів про освіту та наукову і науково-технічну діяльність, принципів і практик наукової освіти як нової освітньої парадигми, концептуальних засад і технологій цифровізації усіх ланок освіти.

Інф. «Педагогічної газети України»

Передплата на 2020 триває. Індекс газети – 30670.

У SCOPUS СТВОРЕНО ПРОФІЛЬ АКАДЕМІЇ

У базі даних наукової періодики Scopus (Scopus Affiliation ID: 60123159) створено профіль Національної академії педагогічних наук України. У профілі представлено відомості про публікації вчених НАПН України у виданнях, що індексуються у цій наукометричній базі даних. Зокрема інформацію систематизовано за авторами (authors), науковими спеціальностями (subjectareas), науковими періодичними виданнями (sources), співавторами публікацій (collaboratin gaffiliations) тощо.

Інформація про публікації наукових установ та закладів вищої освіти з їх профілів враховується у методиках побудови різних рейтингів, зокрема Times Higher Education World University Rankings, QS World University Rankings тощо.

У 2019 році вчені підвідомчих установ НАПН України опублікували понад 110 статей у наукових періодичних виданнях і матеріалах конференцій, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science Core Collection, що значно більше порівняно з 2018 роком. З-поміж них: «The New Educational Review», «Humanitiesand Social Sciences Reviews», «Journal of Teaching English for Specificand Academic Purposes», «European Politicsand Society», «Social Welfare: Interdisciplinary Approach», «Czech-Polish Historical and Pedagogical Journal», «Journal of Entrepreneurship Education», «Advanced Education», «Інформаційні технології і засоби навчання», «Психолінгвістика» тощо.

У профілі представлено понад 120 статей та понад 70 авторів – вчених НАПН України. Науковці НАПН України опублікували статті разом із дослідниками з понад 150 наукових установ і закладів вищої освіти. Серед них – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київський університет імені Бориса Грінченка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Національний авіаційний університет, Криворізький національний університет, Криворізький державний педагогічний університет, Сумський державний університет, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Concordia University of Edmonton (Канада), Maria Curie-Sklodowska University in Lublin (Республіка Польща), Ben-Gurion University of the Negev (Держава Ізраїль), Budapest University of Technology and Economics (Угорщина),University of Victoria (Канада).

Розпорядження НАПН України «Про продовження загальнонаціонального карантину»

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 25 березня 2020 р. № 239 «Зміни, що вносяться до актів Кабінету Міністрів України», карантинні заходи у підвідомчих установах та апараті Президії НАПН України продовжено до 24 квітня 2020 р. включно.

ЯК ОСВІТІ РЕАГУВАТИ НА ПАНДЕМІЮ

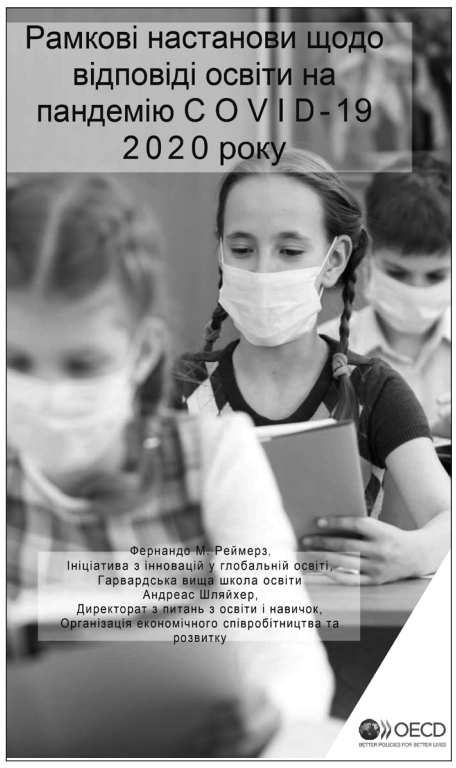

Національна академія педагогічних наук України переклала українською «Рамкові настанови щодо відповіді освіти на пандемію COVID-19 2020 року» – Рекомендації Директорату з питань освіти та навичок ОЕСР у співпраці з Гарвардською вищою школою освіти.

У Рекомендаціях зазначається, що пандемія коронавірусу COVID-19 зачепила всі сфери суспільного життя у світі, у тому числі й освіту. Кожна країна по-своєму відреагувала на запровадження карантинних заходів у закладах освіти. Директорат з питань освіти та навичок ОЕСР у співпраці з Гарвардською вищою школою освіти наприкінці березня 2020 року вивчили досвід багатьох країн щодо прийняття рішень для ефективної реакції на пандемію COVID-19 (у частині реагування освіти на пандемію) і запропонували на основі освітніх практик «Рамкові настанови щодо відповіді освіти на пандемію COVID-19 2020 року» в умовах карантину.

Даний документ НАПН України пропонує для ознайомлення і можливого використання в роботі. Сподіваємось, що ця інформація, отримана в результаті опитування більш як 300 респондентів з 98 країн, буде корисною і допоможе розробникам освітньої політики, освітянам та організаціям громадянського суспільства у формуванні реакції освітянської спільноти на пандемію.

З повним текстом «Рамкові настанови...» можна ознайомитися на сайті НАПН України.

УЧЕНІ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ – В РЕЄСТРІ ЕКСПЕРТІВ

З 16 березня Національний фонд досліджень України розпочав формування реєстру експертів для проведення наукової та науково-технічної експертизи проєктних пропозицій, що будуть подаватися до Фонду на конкурс проєктів з виконання наукових та науково-технічних досліджень і розробок для отримання грантової підтримки (URL:https://nrfu.org.ua/news/.)

Учені Інституту педагогіки НАПН України – Наталія Арістова, Наталія Богданець-Білоскаленко,Олена Горошкіна, Людмила Калініна, Олександр Малихін, – які мають науковий ступінь доктора педагогічних наук, вагомий науковий доробок і досвід дослідницької та експертної діяльності, зареєструвалися на офіційному сайті Національного фонду досліджень України за посиланням: https://grants.nrfu.org.ua/#/signIn

Прес-служба НАПН України

ПРЕДСТАВЛЕНО РОБОТУ АКАДЕМІЇ У 2019 РОЦІ

Президія НАПН України 26 березня розглянула і схвалила Звіт про діяльність НАПН України в 2019 році. У Звіті представлено результати роботи академії, її підвідомчих установ, колективів вчених, дійсних членів і членів-кореспондентів. Зокрема, охарактеризовано виконання статутних завдань НАПН України. Наведено найвагоміші наукові здобутки вчених академії за результатами виконання фундаментальних і прикладних досліджень із зазначенням соціального ефекту впровадження.

У звітному періоді вдосконалено організаційний і дослідницький потенціал академії відповідно до Стратегії розвитку НАПН України на 2016–2022 рр. Зросла чисельність вчених з науковим ступенем доктора наук, які працюють за основним місцем роботи. За вагомі досягнення та особистий внесок у розвиток вітчизняної освіти та науки вченим Інституту соціальної та політичної психології НАПН України присуджено Державну премію України у галузі науки і техніки 2019 року, дослідниці Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України – премію Президента України для молодих вчених.

Всебічно представлено роботу двох загальних зборів і методологічного семінару, а також президії НАПН України, на яких розглянуто понад 400 питань і прийнято відповідні рішення.

Важливим здобутком є впровадження результатів наукових досліджень, зокрема під час підготовки: експертних висновків до проєктів законодавчих і нормативно-правових документів з актуальних проблем освіти і науки, державних стандартів освіти, навчальних планів; аналітичних матеріалів; матеріалів до державних доповідей; освітніх інновацій, державних і галузевих програм; рекомендацій міжнародних і всеукраїнських конференцій, інших науково-практичних заходів. Істотно збільшилася кількість завантажень розміщених в Електронній бібліотеці НАПН України результатів наукових досліджень та розробок упродовж звітного року. Презентаційною є інформація про участь вчених академії в міжнародних виставках та проведенні виставкових заходів.

Вчені НАПН України не тільки здійснювали незалежну наукову експертизу, а й брали участь як експерти та фахові представники у більш як 70 акредитаційних, методичних, робочих групах і комісіях, агентствах, програмних комітетах тощо.

Розширено проведення всеукраїнських і академічних експериментів, більше половини з яких затверджено МОН України, за різними складниками та рівнями освіти. Збільшилася кількість закладів освіти, що беруть участь в експериментальній діяльності підвідомчих установ НАПН України.

Покращилося представлення наукових періодичних видань, засновником або співзасновником яких є підвідомчі установи, та публікацій учених НАПН України у світовій системі наукових комунікацій. Порівняно з 2018 р. у 2,4 раза більше опубліковано статей у наукових періодичних виданнях і матеріалах конференцій, що індексуються наукометричними базами даних Scopus та Web of Science Core Collection, та в 1,7 раза збільшилася частка вчених, які мають публікації у виданнях, що індексуються цими базами даних. Зросла публікаційна активність і ефективність дійсних членів і членів-кореспондентів академії, які працюють поза її межами. Засновано і набуло популярності електронне наукове періодичне видання відкритого доступу «Вісник Національної академії педагогічних наук України» (гол. ред. акад. В.Г. Кремень).

Охарактеризовано видавничу діяльність, зокрема випуск і розповсюдження друкованих та випуск електронних видань за кошти державного бюджету відповідно до планів підвідомчих установ НАПН України. У звітному році підготовлено і оприлюднено близько 2,5 тис. праць, включаючи 81 монографію, 140 підручників і навчальних посібників, 94 методичні посібники і рекомендації, 9 словників і довідників, 309 збірників наукових праць, підготовлено 94 навчальні програми і концепції, а також близько 11,7 тис. статей.

У 2019 р. виконували заходи Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України на 2017–2020 роки, яка забезпечує реалізацію законів, іншого законодавства у сфері освіти і науки, зокрема Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», Програми діяльності Кабінету Міністрів України, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки, Плану заходів із запровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016–2020 роки тощо.

У НАПН України впроваджувалася освітня діяльність, здійснювалося підвищення кваліфікації керівних, педагогічних і науково-педагогічних кадрів освіти, проводилася підготовка здобувачів на першому (бакалаврському), другому (магістерському), третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти, а також атестація наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в спеціалізованих учених радах. Продовжувала діяльність Міжвідомча рада з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології (голова – акад. О.Я. Савченко) за участю 82 провідних учених України в рамках чотирьох секцій, утворених за відповідними спеціальностями та спеціалізаціями.

Активно підтримувалася робота Ради молодих вчених НАПН України. За рішенням Президії академії започатковано виконання молодими вченими в 2020 р. семи прикладних наукових досліджень; налагоджено плідну співпрацю з молодими вченими інших установ, зокрема Радою молодих вчених при МОН України (член Ради – І. Губеладзе), Радою молодих вчених НАН України, Міжгалузевою радою молодих вчених (Радою молодих вчених національних галузевих академій наук), Радою молодих вчених Державного науково-дослідного інституту МВС України тощо.

Розширено міжнародну діяльність підвідомчих установ шляхом участі в міжнародних освітніх і наукових проєктах, організаціях і фондах; співпраці з іноземними членами НАПН України за угодами про співробітництво; провадження експертної діяльності, науково-практичних заходів; професійного розвитку та стажування наукових працівників академії в Австрії, Бельгії, Великій Британії, Грузії, Ізраїлі, Італії, Казахстані, Німеччині, Норвегії, Польщі, Словаччині, Франції, Хорватії тощо.

Значно активізовано інформування освітньої громадськості і суспільства про діяльність академії в освітянських виданнях, через Інтернет-сайти, радіо і телебачення, Facebook. У звітному році оновлено англомовну версію вебпорталу НАПН України, що дало змогу збільшити охоплення англомовного сегменту відвідувачів на 25 %.

З повним текстом Звіту можна ознайомитися на сайті НАПН України.

Володимир ЛУГОВИЙ,
перший віце-президент НАПН України
Ірина РЕГЕЙЛО,
начальник науково-організаційного відділу апарату Президії НАПН України

НАВЧАННЯ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ

В умовах карантинних заходів, що здійснюються з метою запобігання поширенню на території України вірусу COVID-19, Національна академія педагогічних наук України пропонує науково- та навчально-методичну підтримку педагогів й учнів закладів освіти різних рівнів у дистанційному режимі.

Електронні ресурси НАПН України, де зосереджено усі види методичної і навчальної літератури, Ви можете використати у дистанційному навчанні здобувачів усіх рівнів освіти:

Електронна бібліотека НАПН України: https://lib.iitta.gov.ua/

Електронні бібліотеки окремих наукових установ академії:

Інституту педагогіки: http://undip.org.ua/news/library/index.php,

Інституту професійно-технічної освіти: https://ivet.edu.ua/repozytarii/produktsiia-ndr,

Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна: http://ipood.com.ua/e-library/,

Інституту обдарованої дитини: http://biblos.iod.gov.ua/catalog.php

Інституту вищої освіти: https://ihed.org.ua/publications/,

Інституту соціальної та політичної психології: http://ispp.org.ua/elektronna-biblioteka,

Університету менеджменту освіти: http://umo.edu.ua/scientific-library/depozitary

До Вашої уваги також підготовлений ученими Інституту педагогіки

НАПН України збірник «УРОКИ PISA-2018», який містить аналіз одержаних українськими учнями результатів міжнародного дослідження PISA-2018 та шляхи поліпшення якості української освіти, зокрема методичні рекомендації щодо формування читацької, математичної, природничо-наукової компетентностей здобувачів загальної середньої освіти з урахуванням аналізу виявлених недоліків. Режим доступу: http://undip.org.ua/news/library/metod_rekom_detail.php?ID=9825

У рамках реалізації Всеукраїнського проєкту «Розумники» (Smart Kids) для всіх шкіл України відкрито безкоштовний доступ до 50 електронних освітніх ресурсів для 1–4 класів з української мови та математики (http://edugames.rozumniki.ua/subscribe/).

Це можливість забезпечення неперервної освіти та формування навичок самостійного та дистанційного навчання для учнів, можливість підвищити професійний рівень та рівень ІК-компетентності з використання електронних освітніх ресурсів для вчителів. А також – підвищити кваліфікацію з питань організації групової роботи з учнями та рівень ІК-компетентності з використання хмарних сервісів (Office 365) «Хмаро орієнтовані технології в сучасній освіті» (http://virt-ikt.blogspot.com/2015/).

Для вчителів природничо-математичних предметів пропонуємо навчальні матеріали з використання систем комп'ютерного моделювання (http://virt-ikt.blogspot.com/2020/01/2020.html).

Пам'ятаймо! Карантин не має зупинити знаннєвий пошук допитливого учня й відповідального вчителя. Йдеться лише про різні форми отримання знань.

Національна академія педагогічних наук України запрошує Вас до співпраці!

ТЕЛЕФОНУЙТЕ В КРИЗОВИЙ ЦЕНТР МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Внаслідок стрімкого поширення захворювань, викликаних світовою пандемією короновірусу, Кризовий центр медико-психологічної допомоги Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України розширює спектр своєї діяльності відповідно до напрямів діяльності Національної академії педагогічних наук України.

Пріоритетом для волонтерів Центру нині є надання психологічної підтримки всім категоріям наших співгромадян, які зазнають кардинальної фрустрації своїх духовних, соціальних, фізичних, матеріальних та інших потреб. Щодо цього можна задати питання та отримати відповіді на сторінці Центру: https://www.facebook.com/Кризовий-центр-медико-психологічної-допомоги-1603253909889450/?eid=ARB2eltCSPzJzsILFmUdov1OyyI_4oBulGZLxwrSzOb-6AJt7TROeZXtiEU2EjhSiCQj1r0XmlkqszDm

Центр продовжує надавати анонімну безкоштовну психологічну підтримку та допомогу учасникам та ветеранам АТО/ООС, які можуть звертатися за телефонами довіри (вівторок та четвер):

(099) 632 18 18, (093) 609 30 03, (068) 770 3 770.

Робота центру є важливою складовою системи заходів, здійснюваних Національною академією педагогічних наук України, спрямованих на подолання труднощів в умовах запровадження карантинних заходів в Україні з причини пандемії коронавірусу.

РЕКОМЕНДАЦІЇ НАПН УКРАЇНИ ЩОДО ЗАКІНЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Згідно з результатами опитування вчителів, керівників закладів освіти, вивчення професійної та громадської думки, експертних висновків вчених НАПН України щодо завершення навчального року та проведення вступної кампанії 2020 р. в умовах дії загальнонаціонального карантину є усі підстави вважати, що розроблений Міністерством освіти і науки України сценарій є виваженим й достатньо аргументованим, а також таким, що відповідає вимогам Законів України «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту» та «Про повну загальну середню освіту».

По-перше, не викликає жодних заперечень рішення МОН України про завершення навчального року на всіх рівнях повної середньої освіти (окрім 11–го класу) не пізніше 1 липня. Схвально сприймається рішення щодо скасування державної підсумкової атестації для 4-х та 9-х класів та здійснення атестації учнів за поточними оцінками.

По-друге, підтримується загалом й позиція МОН України щодо сценарію завершення навчального року в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Водночас на основі узагальнення більшості висловлених думок та експертних заключень можна сформулювати такі пропозиції:

1. Пробне зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО) за будь-яких обставин (щодо продовження або припинення карантину) пропонується провести в дистанційному форматі (такий досвід в Україні є, наприклад, в Івано-Франківському РЦОЯО).

2. Вступну кампанію у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти усіх рівнів відтермінувати до завершення карантину. На думку більшості експертів, старт ЗНО і початок та завершення вступної кампанії має здійснюватися за «Другим сценарієм», із двох запропонованим МОН України. Але пропонується вступну кампанію завершити не до середини жовтня 2020 р., а до 01 жовтня 2020 р., навчання ж перших курсів розпочати з 15 жовтня 2020 р.

3. Завершення навчального року в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти:

а) для студентів закладів фахової передвищої та вищої освіти невипускних курсів навчальний рік завершити за чинними навчальними планами. Заліково-екзаменаційну сесію провести дистанційно із забезпеченням автентифікації здобувачів освіти;

б) для здобувачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти невипускних курсів навчальний рік завершити за чинними навчальними планами. Проміжну атестацію провести дистанційно (за можливості) із забезпеченням автентифікації здобувачів освіти. У разі неможливості її проведення дистанційно, відтермінувати та провести після завершення карантину;

в) практичну частину підготовки здобувачів освіти (лабораторні, практичні, виробниче навчання) організувати з використанням технологій дистанційного навчання. У разі неможливості її проведення дистанційно, відтермінувати та провести після завершення карантину;

г) проведення лабораторних, практичних занять та виробничого навчання після завершення карантину здійснити за ущільненим графіком, використовуючи для цього додатково 2-3 тижні, відведені для підсумкового контролю (літньої екзаменаційно-залікової сесії);

д) навчальні, виробничі або технологічні практики, які передбачають проходження їх на базі підприємств, організацій або установ, можуть бути перенесеними на наступний навчальний рік.

4. Для студентів випускних курсів переддипломну практику організувати за можливості дистанційно під безпосереднім керівництвом педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів освіти. У разі неможливості її проведення дистанційно, відтермінувати та провести після завершення карантину.

5. Захист дипломних (кваліфікаційних) робіт та державні іспити провести в дистанційному режимі. У разі неможливості проведення дистанційно кваліфікаційної атестації з подальшим отриманням документа державного зразка у закладах професійної (професійно-технічної) освіти відтермінувати її та провести після завершення карантину. Для цього необхідно внести відповідні зміни до робочих навчальних планів.

6. Для випускників магістратури закладів вищої освіти та наукових установ у 2020 р. єдиний державний кваліфікаційний іспит не проводити. А проведення єдиного вступного іспиту з іноземної мови для абітурієнтів магістратури перенести на вересень-жовтень 2020 р.

Прес-служба НАПН України

ЯК ОЦІНЮВАТИ ДОСЯГНЕННЯ УЧНІВ

7 квітня за планом співпраці Інституту педагогіки НАПН України з Херсонською академією неперервної освіти відбувся Педагогічний міст для координаторів Всеукраїнського експерименту з пілотування Державного стандарту початкової освіти «Оцінювання в умовах дистанційного навчання». Спікером на заході була завідувачка відділу початкової освіти Інституту педагогіки НАПН України Оксана Онопрієнко.

Виступ на тему «Оцінювання досягнень учнів пілотних класів в умовах дистанційного навчання математики» викликав дискусію учасників, оскільки досі на офіційному рівні не визначені єдині критерії оцінювання як очікуваних, так і обов'язкових освітніх результатів. Координаторів експерименту непокоїть, як відбуватиметься навчання в четвертому – випускному класі початкової школи. Вчителі пілотних класів одержали інформацію про підготовлене науковцями НАПН України Світланою Скворцовою та Оксаною Онопрієнко навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах карантину: навчальний зошит з математики з додатком «Працюю самостійно», розробки проєктів уроків, інструментарій формувального оцінювання, діагностувальні роботи для моніторингу навчальних досягнень, онлайн тести, відеозаписи уроків.

Прес-служба НАПН України

ПОТРЕБИ ВЧИТЕЛІВ ДОСЛІДИЛИ НАУКОВЦІ

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України протягом 27 березня – 4 квітня 2020 року провів онлайн опитування щодо актуальних потреб вчителів та інших категорій освітян у здійсненні дистанційного навчання та підвищенні фахового рівня під час запровадження тривалих карантинних заходів. Опитування здійснено з метою оцінити ситуацію та надати відповідні рекомендації усім зацікавленим сторонам. За результатами анкетування підготовлено аналітичні матеріали, з якими можна ознайомитись в Електронній бібліотеці НАПН України за посиланням https://lib.iitta.gov.ua/719908/

Під час онлайн опитування (https://forms.gle/oJjkoADGLTJNBySc6) було визначено громадську думку щодо ефективності використання онлайн інструментів для підтримування дистанційного навчання учнів, а також визначено перелік освітніх ресурсів та цифрових засобів навчання, що користуються найбільшим попитом серед учителів в умовах карантину.

На допомогу вчителям з організації дистанційного навчання науковці відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій ІІТЗН НАПН України підготували два випуски Інформаційного бюлетеню, що містять посилання на онлайн інструменти https://lib.iitta.gov.ua/719816/ та електронні освітні ресурси https://lib.iitta.gov.ua/719807/.

Олена ГРИЦЕНЧУК, науковий співробітник відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій ІІТЗН НАПН України

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ 2020

На початку березня в залі Президії НАПН України відбувся Всеукраїнський науково-практичний семінар «Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2020» (Моделювання цифрового навчального середовища закладу загальної середньої освіти). Захід, до якого залучилися вчителі, керівники шкіл, методисти, спеціалісти системи післядипломної педагогічної освіти, аспіранти, науковці та науково-педагогічні працівники, організовує і проводить Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України третій рік поспіль.

Учасниками семінару були вчителі різних предметів: інформатики, історії, біології, української мови та літератури, трудового навчання, соціальні педагоги, вчителі початкових класів, керівники ЗЗСО, науковці та викладачі закладів підготовки та підвищення кваліфікації вчителів. Онлайн трансляція семінару дала змогу залучити до участі в ньому педагогів з різних областей України: Київської, Харківської, Полтавської, Житомирської, Вінницької, Черкаської, Одеської, Чернігівської.

Модератором семінару став академік-секретар відділення загальної середньої освіти НАПН України Олександр Ляшенко. Директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України Валерій Биков підкреслив важливість процесів, пов'язаних з цифровізацією освіти, провідну роль вчителів у цьому та необхідність підтримувати й розвивати цифрову компетентність вчителя. Начальник головного управління загальної середньої та дошкільної освіти Директорату дошкільної та шкільної освіти МОН України Юрій Кононенко у виступі зазначив, що тема семінару є вкрай актуальною та наголосив на важливості співпраці НАПН України, її установ, навчальних закладів з Міністерством освіти і науки України й викладачами-практиками.

З останніми тенденціями використання та інтегрування цифрових засобів у систему післядипломної педагогічної освіти освітян семінару ознайомила заступник директора з дистанційного навчання ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Людмила Карташова.

Своїми напрацюваннями з слухачами поділилися співробітники відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій ІІТЗН НАПН України: кандидат педагогічних наук Оксана Овчарук (про аналіз ставлення вчителів до використання ІКТ у практичній роботі та у створенні цифрового середовища навчання); старші наукові співробітники – Ірина Малицька, Ірина Іванюк, Наталія Сороко, наукові співробітники – Олена Гриценчук, Оксана Кравчина – виступили з презентацією щодо використання цифрових засобів вчителями у професійній діяльності в країнах зарубіжжя.

Учасники заходу обговорили такі важливі питання, як використання ІКТ вчителями різних предметів, організація дистанційного навчання, цифрове навчальне середовище, змішане навчання, цифрові засоби та ін.Частину семінару було присвячено роботі в групах, метою якої стало моделювання цифрового навчального середовища власних навчальних закладів. Учасники представили своє бачення та моделі цифрового навчального середовища. Впродовж заходу проведено анкетування та опитування слухачів для з'ясування їх ставлення до використання засобів ІКТ у професійній діяльності.

Оксана ОВЧАРУК, завідувач відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій ІІТЗН НАПН України

Конференція

ДУХОВНІСТЬ – ЕКОЛОГІЯ – ОСВІТА – СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

Від НАПН України виступив академік Петро Саух

Наприкінці лютого 2020 року в Державній екологічній академії післядипломної освіти та управління Міністерства енергетики та захисту довкілля України відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Виховання духовності особистості у контексті реалізації цілей сталого розвитку України».

Співорганізаторами заходу виступили: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Громадська рада з питань співпраці з церквами та релігійними організаціями при Міністерстві освіти і науки України, Київська муніципальна академія музики ім. Р. М. Глієра, Всеукраїнська громадська організація «Товариство «Знання» України», Громадська спілка «Всеукраїнський Собор», Всеукраїнський благодійний фонд «Східноєвропейська гуманітарна місія» та Міжнародна громадська організація «Всеукраїнська християнська служба». Привітання учасникам заходу надіслали лідери усіх церков і конфесій, що діють в Україні. У заході взяли участь представники багатьох церков, політичних партій і громадських організацій. З музичним привітанням для учасників конференції виступили студенти Київської муніципальної академії музики ім. Р. М. Глієра.

Мета конференції полягала у пошуку шляхів досягнення цілей сталого розвитку українського суспільства на основі актуалізації сутнісного взаємозв'язку духовності, екології та освіти; вироблення пропозицій щодо упровадження духовних та екологічних цінностей у педагогічний процес закладів освіти України. Модератором конференції виступив ректор Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, член-кореспондент НААН України О. Бондар.

Програмою конференції було передбачено проведення експертних дискусійних панелей: «Горизонт духовності виховання» (модератор: О. Отич, проректор з інноваційного та технологічного розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління); «Роль інститутів громадянського суспільства у взаємодії соціуму і природи» (модератор: Г. Фінін, перший проректор з науково-педагогічної роботи Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління). Відбулися і секційні засідання – «Екологічні та духовні основи сталого розвитку українського суспільства у XXI столітті» (керівник: В. Барановська, директор Міжгалузевого координаційного центру з екологічної освіти для сталого розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління), «Соціально-філософський, мистецький та психолого-педагогічний дискурси взаємодії людини і природи» (керівники: Г. Сєрова, директор Інформаційно-просвітницького Оргуського центру Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, Н. Пустовіт, завідувач кафедри методології освіти в інтересах сталого розвитку Міжгалузевого координаційного центру з екологічної освіти для сталого розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління).

За результатами конференції опубліковано збірник матеріалів та ухвалено резолюцію, яку надіслано до Офісу Президента України, Кабінету міністрів України, профільних міністерств, державних та виконавчих органів влади, розміщено у соціальних мережах та ЗМІ.

Олена ОТИЧ, проректор з інноваційного та технологічного розвитку Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства енергетики та захисту довкілля України

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

завідувач відділу:
– науково-освітніх інформаційних ресурсів;
– педагогічного джерелознавства та біографістики;
завідувач сектору:
– наукової інформаційно-бібліографічної діяльності;
– інформаційно-комунікаційних технологій і наукометрії;
провідний науковий співробітник:
– відділ науково-освітніх інформаційних ресурсів;
– сектор інформаційно-комунікаційних технологій і наукометрії;
головний науковий співробітник:
– сектор сухомлиністики відділу педагогічного джерелознавства та біографістики.

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють українською мовою, мають науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидат наук), мають вчене звання, не менше п'яти років досвіду, за останні п'ять років не менше 10 публікацій, у тому числі не менше однієї у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, та/або патентів, володіють засобами ІКТ, а також мають високі моральні якості.

старший науковий співробітник:
– відділ педагогічного джерелознавства та біографістики;
– сектор рідкісних видань відділу педагогічного джерелознавства та біографістики;
– сектор сухомлиністики відділу педагогічного джерелознавства та біографістики
– відділ наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти;

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють українською мовою, мають науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидат наук), мають не менше п'яти років досвіду, за останні п'ять років не менше 7 публікацій та/або патентів, володіння засобами ІКТ, а також високі моральні якості.

науковий співробітник:
– відділ науково-освітніх інформаційних ресурсів;
– відділ педагогічного джерелознавства та біографістики;
– сектор інформаційно-комунікаційних технологій і наукометрії

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють українською мовою, мають науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидат наук), мають не менше п'яти років досвіду, за останні п'ять років не менше 5 публікацій та/або патентів, володіння засобами ІКТ, а також високі моральні якості.

молодший науковий співробітник
– відділ наукової інформаційно-бібліографічної діяльності;
– відділ педагогічного джерелознавства та біографістики;
– відділ науково-освітніх інформаційних ресурсів.

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють українською мовою, мають вищу освіту рівня спеціаліста або магістра, володіння засобами ІКТ, а також високі моральні якості.

Строк подання заяв – місяць з дня опублікування оголошення.

Претенденти на вакантну наукову посаду, яку бажають взяти участь у конкурсі, подають такі документи: письмову заяву на ім'я керівника про участь у конкурсі, написану власноруч; копію документа, що посвідчує особу; особовий листок з обліку кадрів з фотографією; автобіографію; перелік наукових праць, опублікованих у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях; копії документів про вищу освіту, підвищення кваліфікації, присудження наукового ступеня, присвоєння вченого звання, військового квитка (для військовослужбовців або військовозобов'язаних); копію документа, що посвідчує особу; копію трудової книжки (за наявності); письмову згоду на збір та обробку персональних даних.

Копії документів, які подаються претендентом (крім копії паспорта), повинні бути засвідчені за місцем роботи претендента або нотаріально.

Документи подавати на адресу: 04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського, кімн. 29–А відділ кадрів.

Телефон для довідок: 453-85-17.

КРЕАТИВНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У НОВИХ УМОВАХ

На період введення загальнонаціонального карантину в Україні Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України продовжив свою роботу на квітень місяць у дистанційному форматі. Загалом на квітень місяць в Інституті заплановано 15 онлайн вебінарів та 7 онлайн засідань.

Усі онлайн заходи, в яких можна взяти участь, розміщено на сайті Інституту в Календарі подій (http://ipood.com.ua/kalendar-podiy/). Вебінари відбуваються у вільному доступі через платформу ZOOM, для зручності, у календарі подій, під кожним запланованим заходом розміщено інструкцію з налаштування програми ZOOM та необхідні лінки для підключення.

Онлайн масові заходи ІПООД НАПН України є багатовекторними. Так, 26 березня 2020 р. співробітники відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих організували і провели вебінар «Академічна доброчесність: особливості роботи антиплагіатної програми StrikePlagiarism» (модератор і доповідач – докторант ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України Кирил Котун). Потрібно визнати, що сьогодні ми переживаємо певну кризу академічної доброчесності, зазначив, взявши участь у вебінарі, ексзаступник міністра освіти і науки України Юрій Рашкевич. І причин цьому кілька. Одна з них – відсутність в університетах і наукових установах глибокого розуміння того, що таке академічна доброчесність, а також процедур, які мають цю доброчесність забезпечувати. Саме задля роз'яснення цих питань на платформі ZOOM було організовано вебінар для працівників та аспірантів Інституту, колег з українських ЗВО. Участь у вебінарі взяли понад 40 учасників із різних закладів вищої освіти та наукових установ.

Співробітники цього ж відділу 6 квітня провели вебінар «Особливості заповнення профілів науковців у ORCID та Publons» (модератор – Катерина Годлевська, канд. пед. наук, старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих). Участь у вебінарі взяли понад 40 учасників із різних закладів вищої освіти та наукових установ. Вебінар – практико-орієнтований, що дало змогу окреслити такі проблемні питання: способи доповнення списку публікацій в особистому профілі ORCID; особливості створення ResearcherID; можливості «Publons Academy»; способи додавання списку особистих публікацій у профіль Publons; особливості редагування особистого профілю в Publons та інше. За результатами вебінару розроблено практичні рекомендації щодо способів доповнення списку своїх публікацій у профіль ORCID та Publons. Рекомендації розміщено у вільному доступі в е-бібліотеці Інституту.

31 березня проведено семінар-практикум «Психопрофілактика тривожних станів: практики, що підтримують внутрішні ресурси» на онлайн платформі ZOOM. (Модератор – Алла Шевенко, молодший науковий співробітник відділу психології праці ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України). Участь у роботі семінару-практикуму взяли понад 50 осіб із різних наукових установ та навчальних закладів. Мета заходу – допомогти знизити рівень тривожності у період перебування на вимушеному карантині, підтримати ресурсність людини за допомогою різних психологічних вправ та практик.

За два тижні самоізоляції наукові співробітники і кореспонденти відділу психології праці ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України створили методичний посібник «Психологічна профілактика і гігієна особистості у протидії пандемії COVID-19». Посібник було розміщено в е-бібліотеці Інституту 1 квітня 2020 року, за останніми статистичними даними (з 01.04.2020 по 06.04.2020) з е-бібліотеки Інституту – 2512 переглядів та 913 завантажень. На офіційній сторінці Інституту у соціальній мережі Facebook допис про створення методичного посібнику переглянули 7000 осіб та 106 осіб поширили допис.

В умовах карантину та вимушеної самоізоляції населення співробітники Психологічного консультативно-тренінгового центру ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України (https://pcenter.kiev.ua; http://ipood.com.ua/psihologichniy-konsultativno-treningoviy-centr/) здійснюють онлайн-консультативну роботу з надання психологічної допомоги, спрямованої на захист духовного, психічного, соціального здоров'я особистості засобами духовно-психологічної просвіти, практичної психології та психотерапії.

За останній тиждень кандидат психологічних наук Зінаїда Становських провела 12 дистанційних консультацій для населення серед категорій здорових людей та людей з хронічними хворобами за такою тематикою: «Базова інформація про коронавірус»; «Особливості отримання медичних послуг в умовах карантину»; «Психологічна підтримка».

Рекомендації особам віку пізньої дорослості представлено у форматі трьох відеороликів («Як прожити завтрашній день. Рекомендації людям золотого віку на час карантину і не тільки», «Хочу порозмовляти або де і як спілкуватися людям золотого віку в період карантину», «Допоможіть мені або просити про допомогу не соромно: рекомендації для осіб золотого віку» (укладач – Олена Коваленко, відділ андрагогіки)). Практичні поради для батьків щодо організації повноцінної життєдіяльності дітей дошкільного віку вдома у період карантину – у форматі відеоролику «Карантин – безмежність можливостей для батьків» (укладач – Тамара Котирло, відділ андрагогіки). Всі відео розміщено на сайті Інституту та на авторських каналах у YouTube.

Кирил КОТУН,
канд. пед. наук, докторант відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України

РІДНОМОВНА І БАГАТОМОВНА ОСВІТА: ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ Й ОСВІТНЬОЇ ПРАКТИКИ

З ініціативи Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття» НАПН України, Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, ресурсного центру професійного розвитку вчителя української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка до Міжнародного дня рідної мови ЮНЕСКО (21 лютого) відбувся вебінар «Рідномовна і багатомовна освіта у контексті сталого розвитку суспільства».

Тема Міжнародного дня рідної мови 2020 року – «Мови без кордонів». Провідна мета дня – визнання і повага до мовного та культурного різноманіття задля сприяння єдності, згуртованості і сталого розвитку суспільства.

Вебінар було організовано у формі п'яти локацій: ГраВікКон «Мова – код нації»; Дискусійна платформа «Нова доба нового прагне слова: учні – вчителі – науковці»; музична вітальня «Мелодика української пісні»; АРТ-простір #Chitachi «Знищимо суржик – збережемо рідну мову»; PRESENT-подіум «Коріння рідного слова в сучасному вимірі».

Модератор локації «ГраВікКон «Мова – код нації» Ольга Ходацька, вчитель української мови та літератури гімназії-інтернату № 13 м. Києва, організувала і провела гру, вікторину, конкурс з учнями 9-10 класів. Їх метою було поглибити знання учнів про мову і мовлення; розвивати творчі й комунікативні здібності учнів, їхні пошукові вміння та навички; плекати любов до рідного слова, допитливість і бажання здобувати нові знання. Друга локація – «Дискусійна платформа «Нова доба нового прагне слова: учні – вчителі – науковці», модератором якої була Світлана Возненко, директор гімназії-інтернату № 13 м. Києва. Учасниками платформи виступили дійсний член НАПН України Георгій Філіпчук, співробітники Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, педагоги та

учні гімназії-інтернату № 13 м. Києва, викладачі і студенти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

У межах дискусійної платформи учениця 9-А класу гімназії-інтернату № 13 м. Києва Анна Куцик виступила з науково-дослідницькою роботою МАН «Педагогіка добротворення академіка І. А. Зязюна у контексті реалізації Нової української школи» (науковий керівник – доктор педагогічних наук ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України Мирослава Вовк, педагогічний керівник – директор гімназії-інтернату № 13 м. Києва Світлана Возненко). Дев'ятикласниця зазначила, що творча взаємодія вчителя-доброзорця й учня – крок уперед до побудови й розвитку Нової української школи, яка працює без примусу, в якій використовується колективний інтелект, в якій оцінка – це просто адекватний зворотній зв'язок, в якій дитина почувається щасливою.

У виступі «Націєтворчі актуалітети в педагогічних ідеях академіка Г. Г. Філіпчука» (науковий керівник – Мирослава Вовк, педагогічний керівник – методист гімназії-інтернату № 13 м. Києва Ольга Ходацька) учениця 9-А класу Ірина Балацька підкреслила, що виховання громадянина, патріота України може бути ефективним на основі гармонійної єдності державної культурно-освітньої політики та всієї громадської спільноти країни. Академік НАПН України Георгій Філіпчук акцентував увагу на актуальних проблемах мови в родині, школі, державі.

У роботі дискусійної платформи взяли участь: завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка Олена Семеног («Етноспецифіка концепту освіта (на матеріалі українських і польських прислів'їв)»), завідувач відділу змісту і технологій педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України Мирослава Вовк («Законодавчо-нормативне врегулювання розвитку рідномовної освіти в Україні»), старший науковий співробітник, докторант відділу змісту і технологій педагогічної освіти згаданого інституту Наталія Філіпчук («Педагогічні засоби реалізації принципу двомовності в музейній педагогіці»), старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих Кирил Котун («Особливості багатомовної освіти у професійному розвитку вчителів початкових шкіл Скандинавських країн»), старший науковий співробітник відділу змісту і технологій педагогічної освіти Юлія Грищенко («Культура усного мовлення як складова педагогічної майстерності вчителя»), молодший науковий співробітник відділу змісту і технологій педагогічної освіти Світлана Ходаківська («Мовна культура вчителя початкових класів»).

Ольга ХОДАЦЬКА,
методист гімназії-інтернату № 13 м. Києва, заступник голови Київського товариства «Просвіта»

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Нині, у період карантинних заходів із протидії поширенню коронавірусу COVID-19, вчені Інституту ПТО НАПН України працюють над забезпеченням науково-методичного супроводу організації дистанційного освітнього процесу ЗП(ПТ)О. З власної ініціативи науковці забезпечили відкритий доступ до online ресурсів й електронних освітніх засобів, розроблених із урахуванням особливостей професійної освіти для педагогічних працівників, учнівської молоді (https://ivet.edu.ua/repozytarii/elearning), проводять тематичні вебінари, до яких підключається широке коло методистів науково- і навчально-методичних центрів професійної освіти, педагогічних працівників закладів професійної освіти й представників громадськості із різних областей України. У середньому під час онлайн-трансляцій у вебінарі беруть участь понад 250 осіб, а записи вебінарів на каналі Youtube набирають більш як 2000 переглядів.

Так, 23 березня під час вебінару «Удосконалення екологічної компетентності педагогічних працівників закладів професійної освіти засобами дистанційних курсів», проведеного в онлайн-режимі завідувачем лабораторії технологій професійного навчання Наталею Кулалаєвою, було обговорено суперечливі питання щодо імплементації екологічних знань у зміст професійної підготовки кваліфікованих робітників, актуалізовано необхідність формування «зеленого мислення» в майбутніх фахівців, структури та змісту дистанційних курсів із удосконалення екологічної компетентності. «Ми не отримали землю у спадок від предків, ми позичили її у наших дітей», – наголосила доповідач, аргументуючи, що «екологічні знання, як форма громадської свідомості, безпосередньо впливають на формування господарських цілей соціуму, процес праці та організацію виробництва, вибір форм та способів взаємодії господарських одиниць тощо». У ході вебінару було анонсовано авторські дистанційні курси для педагогів ЗП(ПТ)О: «Культура екологічної безпеки професійної діяльності в будівельній галузі», «Енергоефективна компетентність педагогічних працівників ЗПО будівельного профілю», «Еко-орієнтовані педагогічні технології». Їхній зміст вирізняється міждисциплінарністю, урахуванням інтересів цільової аудиторії, відповідністю базовим принципам сталого розвитку.

Значний інтерес громадськості викликали питання щодо особливостей організації освітньої взаємодії в умовах карантинних заходів і протидії пандемії короновірусу COVID-19, що обговорювали 24 березня під час вебінару «Організація дистанційного навчання у закладах професійної освіти». Організував захід канд. пед. наук, докторант Олександр Базелюк. Доповідач висвітлив реалії дистанційного навчання загалом та у професійній освіті зокрема, вказав можливі шляхи вирішення суперечливих питань цифровізації суспільства й навів цікаві приклади реалізації технологій дистанційного навчання у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників.

26 березня канд. пед. наук, старший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України Світлана Кравець провела вебінар «Організаційно-педагогічні умови дистанційного професійного навчання». Учасники вебінару мали можливість ознайомитися з авторською актуально-прогностичною за часовою характеристикою моделлю (система, що відображає нинішнє та майбутнє буття процесу), яка за структурою та функціями співвідноситься із явищами, об'єктами, процесами, що є визначальними у системі професійної (професійно-технічної) освіти. Доповідач прокоментувала зміст чинних законодавчих актів і нормативно-правових документів щодо організації дистанційного навчання. Оскільки у професійній освіті практично немає якісного контенту навчального матеріалу для дистанційного навчання, то все, що може зробити нині педагог, це – завантажувати на сайті закладу, пересилати учням презентації, навчальні матеріали, відео; інформувати учнів про посилання на ресурс і перевіряти виконання учнем роботи шляхом формулювання чіткого домашнього завдання. Окрему увагу було приділено важливим питанням готовності здобувачів професійної освіти до дистанційного навчання, їхньої мотивації, відповідальності та самостійності у цьому процесі.

Актуальні питання психологічної підтримки педагогічних працівників та учнів під час проведення карантинних заходів обговорювали 27 березня під час вебінару, який провела канд. пед. наук, науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Оксана Лапа. У доступній формі було висвітлено теоретичні відомості про механізми психологічного захисту людини від неприйнятних або потенційно шкідливих зовнішніх подразників; правила інформаційної гігієни й розпізнавання фейкових новин на сайтах, у соцмережах; особливості відбору об'єктивної інформації про коронавірусну інфекцію. Це був перший захід із серії спеціальних вебінарів «Ми разом», які безпосередньо спрямовані на організацію соціально-психологічного супроводу педагогічних працівників та учнівської молоді закладів професійної освіти.

30 березня заступник директора з наукової роботи ІПТО Оксана Самойленко провела для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти вебінар «Самоосвітня діяльність педагога в умовах дистанційного навчання». Доповідач зосередила увагу на висвітленні змісту чинних законодавчих актів і нормативно-правових документів щодо організації самоосвітньої діяльності педагога в умовах дистанційного навчання, схарактеризувала особливості організації дистанційного навчання та можливості застосування практико-орієнтованих онлайн ресурсів, приділивши окрему увагу практичним аспектам використання можливостей навчальних онлайн ресурсів в організації дистанційного навчання із загальноосвітніх предметів, дисциплін соціогуманітарного циклу та при підготовці до ЗНО здобувачів освіти закладів професійної освіти.

31 березня для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти головний науковий співробітник лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Інституту д-р пед. наук Петро Лузан провів вебінар «Методика оцінювання складності навчальних дій у закладах фахової передвищої освіти».

На вебінарі «Методична система професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з елементами дуальної форми навчання» 1 квітня (провела Наталія Кулалаєва) учасники заходу ознайомилися з методичною системою професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників із елементами дуальної форми навчання; педагогічними умовами впровадження цих елементів в професійну підготовку кваліфікованих робітників і методикою організації дуальної форми навчання та алгоритмом проєктування освітньо-виробничого середовища ЗП(ПТ)О.

Під час вебінару «Створення SMART-комплексів в системі дистанційного навчання» 2 квітня завідувач науково-організаційного відділу Андрій Кононенко розкрив основні тенденції ІТ в освіті й суть мобільного, персоналізованого навчання, інтерактивних підручників і динамічних матеріалів, віртуального репетиторства, коучингів (вебінарів), техніки спільної відділеної роботи у реальному часі, розроблення й застосування навчальних ігор тощо. Педагоги-практики виявили особливий інтерес до методик, алгоритмів і механізмів розроблення Smart-курсів та їх використання в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які під час вебінару було проілюстровано конкретними прикладами та зразками власного педагогічного досвіду Андрія Кононенка.

Навчання упродовж життя стало наскрізною ідеєю виступу канд. економіч. наук, доцента Ганни Сохацької, яка 3 квітня провела вебінар «Сучасна модель підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності». Під час вебінару Ганна Сохацька представила наукові напрацювання співробітників лабораторії професійної кар'єри Інституту професійно-технічної освіти, отримані впродовж здійснення наукового дослідження «Теоретичні і методичні основи підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу».

Записи усіх проведених вебінарів, а також посилання на електронні навчальні ресурси розміщені на офіційному сайті Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, за посиланням: www.ivet.edu.ua.

Людмила БАЗИЛЬ,
учений секретар ІПТО НАПН України

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН УКРАЇНИ
оголошує конкурс на заміщення вакантних посад:

- **завідувача** відділу андрагогіки;
- **провідного наукового співробітника** відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих (0,5 ст.);
- **старшого наукового співробітника** відділу психології праці (2 посади);
- **наукового співробітника** відділу психології праці;
- **молодшого наукового співробітника** відділу психології праці (2 посади);

У конкурсі на заміщення посади:

завідувача відділу можуть брати участь особи, які мають науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук), вчене звання, не менше 5 років досвіду, за останні п'ять років не менше 10 публікацій, у тому числі не менше однієї у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, та/або патентів;
провідного наукового співробітника можуть брати участь особи, які мають науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук), вчене звання, не менше 5 років досвіду, за останні п'ять років не менше 7 публікацій, у тому числі не менше однієї у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, та/або патентів;
старшого наукового співробітника можуть брати участь особи, які мають науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук), не менше 5 років досвіду, за останні п'ять років не менше семи публікацій та/або патентів;
наукового співробітника можуть брати участь особи, які мають вищу освіту рівня спеціаліста або магістра, стаж роботи за відповідною спеціальністю для спеціалістів не менше 5 років, для магістрів – 3 роки, наукові праці; за наявності наукового ступеня – без вимог до стажу роботи, володіння засобами ІКТ;
молодшого наукового співробітника можуть брати участь особи, які мають науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або вищу освіту рівня магістра, володіння засобами ІКТ.

Документи, необхідні для участі в конкурсі: заява на участь у конкурсі; анкета наукового працівника з фотографією (особовий листок з обліку кадрів з фотографією); автобіографія; відзив про трудову діяльність з основного місця роботи; копії дипломів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання; перелік наукових праць; копія паспорту, засвідчена претендентом; письмова згода на збір та обробку персональних даних.

Копії зазначених документів (окрім копії паспорта) засвідчуються за основним місцем роботи або нотаріально.

Заяви та документи на участь у конкурсі подаються протягом місяця з дати опублікування оголошення **на адресу:** 04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, кім. 614., ел. адреса ipood2008@ukr.net

Довідки за телефонами: 468-33-92, 440-63-88, 467-04-99, 8-093-670-41-23.

Інститут соціальної та політичної психології НАПН УКРАЇНИ
оголошує конкурс на заміщення посад:

лабораторія психології масової комунікації та медіаосвіти:

- завідувача лабораторії;

лабораторія психології малих груп та міжгрупових відносин:

- провідного наукового співробітника;
- наукового співробітника.

Термін подання документів – місяць від дня опублікування оголошення.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають такі документи: заяву (написану власноруч) на ім'я директора інституту про участь у конкурсі; копію документа, що посвідчує особу; заповнену особову картку (встановленого зразка); автобіографію; копію трудової книжки; копії документів про вищу освіту, підвищення кваліфікації, присудження наукового ступеня, присудження вченого звання, військового квитка (для військовослужбовців або військовозобов'язаних); перелік наукових праць, опублікованих у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) фахових виданнях; письмову згоду на обробку персональних даних.

Документи надсилати на адресу: 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15, каб. 22 (ст. інспектор з кадрів – Мелещенко Оксана Михайлівна). **Телефон для довідок:** 425-24-08.

ТРИВОЖНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВИР КОРОНАВІРУСУ: ЯК ЗДОЛАТИ?

Пандемія коронавірусу істотно змінила інформаційне поле в усьому світі, в якому сформувався тривожний інформаційний вир. Оголошений карантин і самоізоляція сприяють перерозподілу часу наших звичних побутових практик у бік збільшення споживання медіа ¬ і в дорослих, і в дітей. Тому важливо розібратися з тим, як сьогодні впливи медіа змінюють наші емоційні стани і врешті психологічне благополуччя, як можна протистояти зануренню в тривожний інформаційний вир коронавірусу.

Як відомо, тривалий стрес може значно погіршити фізичне самопочуття і знизити імунітет людини. Це особливо актуально, адже власний імунітет – це єдиний сьогодні засіб боротьби з коронавірусом, доки людство не створило ліки. Йдеться не про специфічний імунітет, який виникає після того, як організм людини здолав вірус, а загальний імунітет, що визначає здатність перенести захворювання у відносно легкій формі без ускладнень, які несуть загрозу життю. Однією зі складових такого загального імунітету є психологічне благополуччя, ефективні стратегії опанування стресами, в тому числі інформаційними і зумовленими тимчасовою вимушеною самоізоляцією.

В Інституті соціальної та політичної психології НАПН України накопичено значний досвід досліджень інформаційної поведінки людини, різноманітних медіаризиків і їхнього впливу на розвиток дитини, кібер-соціалізації в умовах гібридної війни і деструктивних інформаційно-психологічних операцій. Вивчення медіатравми війни дає можливість сьогодні застосувати віднайдені закономірності до нових глобальних викликів пандемії.

Феномен тривожного інформаційного виру – це тенденція в інформаційному просторі, яка полягає в тому, що відбувається взаємозараження медійної системи тривожними повідомленнями, в яких міститься інформація про загрозу життю. Такі емоційно насичені повідомлення тиражуються і навіть смакуються, оскільки це інформація, здатна утримати увагу глядача. А як відомо, ефективність медіа, тобто здатність заробити на розміщеній рекламі, залежить від виміряної кількості глядачів, до яких саме це медіа здатне донести інформацію. Такими є фінансові механізми функціонування комерційних медіа. Тому інформація, яка викликає ефект «прилипання» до телевізора чи ефект «зависання» в мережі, – це своєрідний клондайк, «золотий час» для масмедіа. Чим більше тривожної інформації продукується, тим більше глядачів. Але відбувається також і звикання до негативної інформації як постійного подразника. Тому, щоб заволодіти увагою глядача, потрібно давати все більш і більш негативні, шокуючі і вражаючі повідомлення. Так формується інформаційний вир, який сам себе підтримує і поглиблює. Інформаційний простір – це не порожній ефір, який рівномірно заповнюється повідомленнями. Реакції споживачів створюють динамічні самоорганізовані інформаційні структури в часі і медіапросторі – ланцюжки, хвилі, вири, вибухи, хмари тощо. І медійники інколи в цих структурах також втрачають долю суб'єктності, бо, здається, не можуть не робити певні повідомлення, адже глядач очікує їх, навіть вимагає.

У політичній психології вже давно відомо, що існує два полюси емоцій, які здатні суттєво вплинути на масову поведінку: ентузіазм і тривога. Ентузіазм збільшує прихильність до лідера, а тривога мобілізує інформаційну поведінку, значно збільшує активність людей щодо пошуку інформації. За останні роки ми пережили вже кілька таких інформаційних вирів, від яких не могли відірватися. Треба було постійно слідкувати за новинами, бо здавалося, якщо відволічешся, то пропустиш щось дуже-дуже важливе. Такий вир був сформований Майданом на межі 2013–2014 рр., захопленням Криму зеленими чоловічками, війною на Донбасі. Попри наявний досвід опанування станів інформаційного перевантаження і медійної інтоксикації, сьогодні ми маємо новий виклик глобального масштабу, який фахівці Всесвітньої організації охорони здоров'я назвали інфодемією – шкідливою епідемією чуток, що породжуються під час спалахів. У різноманітних медіа продукується вибухово величезна, надмірна для психіки людини кількість повідомлень, значна частина яких містить містифікації, недостовірну, або й свідомо хибну інформацію, що утруднює пошук дійсно важливої і корисної.

Стривожена людина шукає інформацію, бо це природній механізм опанування тривоги. Чітка інформація про обсяг загрози,

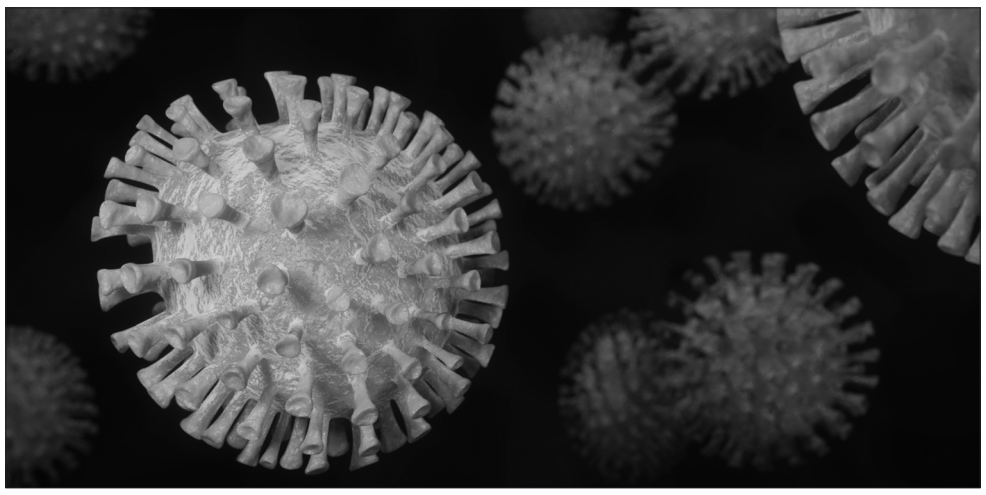

способи її зменшення, тривалість загрози, алгоритми дій і звернень у разі настання ризику – все це зменшує тривогу і сприяє мобілізації на дії, необхідні для долання негараздів і небезпек. Проте звертаючись до медіа, людина часто отримує шквал зовсім інших повідомлень – таких, що підсилюють емоції, збурюють іще більшу тривогу, заставляють «прилипати» до носія інформації у страху щось важливе пропустити. Людину ніби підхоплює хвиля і вона як трісочка в буремному потоці швидко несеться невідомо куди. Інколи на інформаційну поведінку витрачається так багато часу, що починає не вистачати на інші важливі речі, які потрібніші організму, зокрема на відпочинок і сон. А це змінює базові мобілізаційні стани, знижує працездатність, витривалість, виснажує й зрештою підриває той загальний імунітет, який сьогодні рятує нас від вірусів. Стрес від пандемії замість виконати мобілізаційну функцію завдяки інфодемії починає руйнувати захисні сили організму.

Як здолати тривожні інформаційні вири? Безліччю порад психологів наповнені сьогодні соцмережі. На сторінках лабораторії соціальної психології особистості та інших лабораторій і співробітників інституту можна знайти чудові психологічні прийоми, взяти участь у вебінарах, отримати онлайн консультування. Оскільки інколи важко скористатися порадами саме через їхню велику кількість, медіапсихологи пропонують лише три найбільш принципові, що ми назвали умовно: доза; ціль, самовідчуття.

Доза. Маємо контролювати свою інформаційну поведінку за її тривалістю? Людина, підхоплена інформаційною хвилею, втрачає час внаслідок зміни суб'єктивної одиниці часу. Ганна Мироненко (Абаніна) в книзі «Час віртуального життя» описала за результатами експериментальних вимірювань, як саме в результаті медіапрактик змінюється наш внутрішній психологічний годинник (можна знайти в електронній бібліотеці лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти: mediaosvita.org.ua). Тому варто використовувати реальні годинники для вимірювання. Вважається, що перебування в контакті з екранними медіа понад чотири години на добу перетворює людину на «важкого споживача» і має негативні психологічні наслідки, оскільки потребує істотного перерозподілу бюджету часу. Варто дозувати медіапрактики, виходячи із загального бюджету часу, щоб вистачало на все потрібне. Якщо важко зменшити дозу медіаконтакту, ви можете замінити його на міжособистісне спілкування – все важливе з інформаційного поля проникає, ви не маєте шансу пропустити щось важливе, вам розкажуть. Тому також варто дозувати і теми спілкування, щоб вони не обмежувалися лише темою коронавірусу, не оберталися в тому ж тривожному вирі. Це не означає замовчувати тривогу чи відкидати саму реальність пандемії (це такий психологічний захист, правда не дуже ефективний). Потрібно керувати тематикою розмови, розширювати її, тоді й тиск інформаційного виру буде зменшено.

Ціль. Перед зануренням у віртуальний простір інформаційних хвиль варто чітко сформулювати мету – для чого я звертаюся до медіа, що саме мені потрібно взнати, на яке запитання знайти відповідь. Таке підсилення раціонального компоненту психіки цілеспрямованістю здатне зменшити емоційну вразливість, допомагає не піддатися затягуванню в інформаційний вир. Надія Шишко в своєму дисертаційному дослідженні протестувала різноманітні цілі використання соціальних інтернет-практик і підтвердила, що найбільше вадить психологічному благополуччю блукання в мережі без мети. Тоді інтернет перетворюється на пожирача часу, а людина перебуває в ілюзії суб'єктивного благополуччя через виникнення асиметрії сприймання. Людині здається, що все добре, що вона контролює ситуацію і діє за власним бажанням, а насправді вона потрапляє в зворотний зв'язок до алгоритмів соцмереж, які підкидують їй все новеньке і ніби цікавеньке, утримуючи на певних електронних ресурсах. Своїм витраченим часом життя людина «годує» зростання потужності монетизації певних блогів, сайтів, компаній. При цьому залежно від тривалості такого щоденного згодовування себе невідомо кому і невідомо за якими алгоритмами, людина втрачає своє психологічне благополуччя: здатність до саморозвитку, вибудовування позитивних стосунків, управління своїм оточенням та інші компоненти психологічного благополуччя, не усвідомлюючи цього. Особливо гостро ця проблема постає в підлітковому віці, коли людина вперше визначає життєві цілі і свідомо вбудовує себе у всесвіт і соціальний світ. Як ми знаємо, підлітку не можна нав'язати правила: чим більше сила тиску, тим більший буде спротив (явний чи прихований). А от своїм прикладом, створюючи загальний фон спільного режиму, можна допомогти. Найкращим способом, зрозуміло, залишаються в цьому віці конвенції – укладання паритетних угод, в яких передається можливість допомоги підлітку без втрати його суб'єктності. Це в повною мірою стосується й інформаційної поведінки.

Самовідчуття. Перебування у тривожному інформаційному вирі є формою потокового стану, які давно вивчаються медіапсихологами. Потокові стани мають ефект анестезії, їх використовують дитячі стоматологи, включаючи улюблений мультик. Дитина переноситься в екранний світ і дещо втрачає гостроту відчуттів від власного тіла. При надмірно довгому перебуванні в контакті з медіа тілесні сигнали ніби замовкають, стають менш доступними свідомості. По дитині це видно – вона як грудочка сидить перед екраном і не рухається, переживає за персонажів, може пропустити обід – їсти не хочеться, може і до туалету не добігти. Тут дорослі виконують функцію регулятора. У старших дітей потокові стани теж є, але проявляються більше в емоційній сфері. Дорослі також, захоплюючись інформаційним виром, можуть втрачати чутливість до самих себе, своїх емоційних станів, втрачати належне самовідчуття. А нерегульована тривога, зростаючи, може перетворитися навіть у панічну атаку, особливо коли ви від'єдналися від інформаційного потоку і повернули собі чутливість: тут і «накрило» страхом і безпорадністю. Тому варто, слідкуючи за інформаційним потоком, залишати частину свідомості вільною для спостереження за власною реакцією і самопочуттям. Ви самі – це найкращий індикатор впливу медіаповідомлення. Якщо ви відчуваєте погіршення настрою, збільшення тривоги, виснаження, це важливий сигнал – треба зменшити дозу інформації, переглянути норми тривалості контакту з інформаційним простором. Якщо не виходить рефлексивну вправу робити паралельно зі сприйманням інформаційних повідомлень (це уміння потребує часу на формування), можна це робити послідовно, як переключання регістрів: побули в інформаційному потоці – прислухалися до себе, до свого самовідчуття. При погіршенні не повертайтеся в інформаційний потік навіть якщо не увесь призначений час вичерпався. При значному погіршенні варто взяти медіапаузу, зовсім вийти з інформаційного потоку для відновлення: переключитися на інші справи, зайняти себе чимось приємнішим, навчитися чогось новенького, що ви ніколи не пробували. А для зменшення інформаційної тривоги можна застосувати прийом «інформаційний страж» – доручіть комусь із друзів, які в більш ресурсному стані зараз, тимчасово послідкувати за новинами. Коли ви відновитеся, то можете таку послугу зробити другу.

Хочу звернути увагу на нову тенденцію медіаосвіти, яка має з'явитися у відповідь на інфодемію. Медіаосвіта має мету – підготувати людину до здорової взаємодії з інформаційним простором, опосередкованим різноманітними медіа. Основою медіаграмотності сьогодні має бути не лише здатність інструментальна – уміння визначити достовірне джерело і відмовитися від витрачання часу на брехливі, розпізнати фейк (підробку), перевірити факти і відділити їх від суджень, відстежувати логіку повідомлення в контексті, впізнавати і нівелювати маніпуляції. Головне призначення медіаграмотності в часи інфодемії – зберігати психологічне благополуччя, а це здатність рефлексивна, смислова. Людина має навчитися керувати своїми медіапрактиками так, щоб перетворювати їх на ресурси покращення свого здоров'я.

Медіаімунітет став реальною частиною імунітету організму. Регулюймо медіапрактики: те, на що ми витрачаємо час в інформаційному просторі, не має підсилювати інформаційні вири, а має допомагати нам регулювати стрес, створювати нові можливості і смисли, розвивати і згуртовувати на гідні справи.

Любов НАЙДЬОНОВА,
заступник директора з наукової роботи
ІСПП НАПН України

Інститут вищої освіти НАПН УКРАЇНИ
оголошує конкурс на посаду:

• радник при дирекції наукової установи.

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють державною мовою та володіють англійською мовою, мають науковий ступінь доктора наук або доктора філософії (кандидата наук), стаж роботи на посадах наукових та (або) науково-педагогічних працівників не менш як 3 роки, а також високі моральні якості та організаторські здібності.

Строк подання заяв – один місяць з дня опублікування оголошення.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають такі документи:

письмову заяву на ім'я керівника про участь у конкурсі, написану власноруч; копію документа, що посвідчує особу; заповнену особову картку (встановленого зразка); автобіографію; копію трудової книжки (за наявності); копії документів про вищу освіту, підвищення кваліфікації, присудження наукового ступеня, присвоєння вченого звання, військового квитка (для військовослужбовців або військовозобов'язаних); перелік наукових праць, опублікованих у вітчизняних та/або іноземних (міжнародних) рецензованих фахових виданнях; письмову згоду на обробку персональних даних; характеристику з основного місця роботи.

Копії документів, що подаються претендентом (крім копії паспорта), повинні бути засвідчені за місцем роботи претендента або нотаріально.

Документи подавати на адресу: 01014, м. Київ, вул. Бастіонна, 9, (кім.901).

Телефон для довідок: (044) 285-71-24, (093) 093-22-00.

ВІТАЄМО ІЗ СОНЯЧНИМ ЮВІЛЕЄМ!

Посередині березня зустрів свою сімдесяту весну Олександр Іванович Ляшенко. Це ім'я не потребує підсилення його вагомості переліком низки заслужених титулів і звань, як це зазвичай робиться в подібних випадках. Не потребує тому, що мірою масштабності особистості є вагомість зробленого нею в житті. А в ювіляра є всі підстави переконливо засвідчити, що зроблено справді багато.

Після закінчення Київського педінституту розпочинав учителем фізики в школі. Пізнавши не на словах, а в живому ділі тонкощі педагогічної праці, вирішив осмислити їх із позицій наукових, вступивши до аспірантури Інституту педагогіки. З того часу його життя і діяльність пов'язані з наукою, які б посади він не обіймав чи то в Інституті педагогіки, чи в Міністерстві освіти і його установах, чи в Академії державного управління при Президентові України і, нарешті, в Національній академії педагогічних наук України, де працює вже вісімнадцять літ – спочатку головним ученим секретарем, а згодом – академіком-секретарем Відділення загальної середньої освіти. Коло його наукових уподобань досить широке і багатоаспектне. Він не зациклений постійно на одній, нехай і надважливій проблемі, а жваво реагує на виклики життя і сміливо береться за дослідження актуального нового. Передусім треба відзначити його доробок із дидактики фізики, проблем змісту фізичної освіти, методики навчання предмета в школі і закладах вищої освіти і, безумовно, створений разом із колегами цикл підручників з курсу фізики середньої школи, який відзначено Державною премією України в галузі освіти. Упродовж десятиріч він є активним організатором і учасником робіт з обгрунтування і розроблення змісту освіти в українській школі, створення кількох поколінь стандартів загальної середньої освіти, укладання навчальних і освітніх програм. Окремої уваги заслуговують його напрацювання з педагогіки оцінювання навчальних досягнень учнів і моніторингу якості освіти. Він був ініціатором і активним учасником запровадження в Україні незалежного оцінювання випускників середніх шкіл, нині ж досліджує проблему здійснення аналогічного оцінювання випускників гімназій.

У нього багато учнів. Серед них – студенти фізмату НПУ імені М. П. Драгоманова, яким він понад три десятиліття, не полишаючи основної роботи, читав лекції з методики фізики. Серед них також і вихованці його наукової школи, яку успішно закінчили тринадцять докторів і дев'ять кандидатів наук. До них певною мірою можна віднести і тих, хто читав його книги, статті, інші твори.

Значним є його внесок як одного з розробників нових освітніх законів та нормативних актів у створення законодавчого і нормативного забезпечення функціонування вітчизняної освітньої системи.

Його непересічні здібності не лише як ученого, а й організатора науки сприяють утвердженню авторитету Національної академії педагогічних наук серед педагогічної громадськості й українського суспільства.

Щиро вітаючи шановного Олександра Івановича з ювілеєм, зичимо йому зустріти у доброму здоров'ї ще не один десяток сонячних весен як гарних провісників щедрих урожаїв у всіх сферах життя.

Президія НАПН України
Відділення загальної середньої освіти

100-ЛІТТЯ ВИДАТНИХ УКРАЇНЦІВ

«Народ, що не шанує своїх великих людей, не варт зватися освіченим народом», – сказав Іван Франко у промові на ювілеї Михайла Драгоманова (1895). Це аксіома, адже поступ суспільства неможливий без повноцінної духовної присутності тих, хто зробив істотний внесок у вітчизняну й вселюдську культуру, в національну педагогіку. Вшанування пам'яті видатних педагогів, письменників, культурних діячів є одним із провідних завдань інституцій пам'яті – музеїв і бібліотек. У структурі НАПН України такими інституціями є Педагогічний музей України та ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Їх масштабна щорічна діяльність щодо відзначення ювілеїв видатних педагогів – це десятки виставок, педагогічних читань, зустрічей, презентацій, круглих столів.

2020 рік надзвичайно багатий на знаменні і пам'ятні дати у галузі освіти і педагогічної науки та загалом української культури. З-поміж цих дат особливе місце посідають 100-річні ювілеї видатних українських учених-педагогів, письменників, культурних діячів. Народившись 1920-го, вони повною мірою увібрали у своє життя, свою творчість всі буремні події минулого століття, а їхня творча спадщина – це, без сумніву, наше національне надбання. Розповімо про кількох вікових ювілярів 2020 року.

У квітні виповнюється 100 років від дня народження українського письменника, педагога **Григорія Тютюнника** (1920–1961). Поранений на фронті у роки Другої світової війни, він до кінця свого короткого життя мав відломок біля серця. Після воєнних років був на педагогічній праці: учителював у школі в місті Кам'янка-Бузька на Львівщині. Писав просто і жив просто, як і ті селяни-хлібороби, що стали героями його роману «Вир». Проживши всього

Григорій Тютюнник

лише 41 рік, письменник зробив значний внесок у розвиток української літератури, залишивши по собі збірку оповідань «Зорані межі», повість «Хмарка сонця не заступить», збірку поезій «Журавлині ключі» і знаменитий роман «Вир», за який письменника посмертно було удостоєно Шевченківської премії. Тютюнників «Вир» постав перед приходом «шістдесятників» і влив в українську літературу свіжу, живлющу кров, пробивши заскорузло-агіткові комуністичні тромби, нагадавши нам про такі категорії, як мужність, непохитність, порядність, правдивість, увага до людини.

24 квітня – 100-річний ювілей **Дмитра Білоуса** (1920–2004), українського поета, літературознавця, педагога-філолога. В 1948-му виходить його перша книжка, яка й визначила подальшу долю – бути письменником. Це була збірка гумористичних та сатиричних віршів «Осколочним!» У 1950-х Білоус починає писати вірші для дітей. Він увійшов в українську дитячу літературу із власними темами, образами і за-

Дмитро Білоус

собами їхнього втілення. Його книжечки «Пташині голоси», «Упертий Гриць» та «Про чотириногих, рогатих і безрогих», «Лікарня в зоопарку», «Турботливі друзі», «Сад на Лисій горі», «Веселий Кут» залюбки читає українська дітвора. Білоус багато писав про школу і для школи. На прохання вчителів він написав для школярів книжку «Мандрівка в Країну Чеснот». Дмитро Білоус – член-кореспондент Академії педагогічних наук України з березня 1994, почесний академік з 2000. Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка (1990) за книгу «Диво калинове», яка стала справжнім помічником учителя-словесника. Вона пробуджує інтерес дітей до структури нашої мови, до її таємничих глибин, нагадує про моральний обов'язок не забувати, знати материнську мову, про необхідність нести у своїй душі святе почуття любові і шани до рідної землі та її історії.

100 років тому 1 травня народилася українська актриса театру і кіно **Нонна Копержинська** (1920–

Нонна Копержинська

1999) – справжня народна артистка. Офіційно вона стала народною 1967-го, але неофіційно «народною» була завжди. Вважай, із першої появи на порозі театру імені І. Франка в 1946-му, коли її запросив до трупи Гнат Юра (вчилася у Амвросія Бучми). Найяскравішими виражальними засобами її акторської палітри були народність, колорит, характерність, комедійність. Усі обожнювали і постійно цитували (та й зараз цитують!) її героїнь Секлету Лимериху з найкращої української кінокомедії всіх часів «За двома зайцями» та язикату «бухветчицю» Рогнеду Карпівну із «Королеви бензоколонки». У фільмографії видатної актриси понад 27 ролей, і в кожній вона неповторна. А шанувальники театру намагалися не пропустити жодної вистави в Театрі Франка за її участю. До речі, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка у січні теж відзначив 100-річний ювілей.

(Закінчення в наступному номері)

Олександр МІХНО

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського оголошує конкурс на посаду вченого секретаря

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють українською мовою, мають науковий ступінь кандидата педагогічних чи історичних наук або доктора філософії, стаж роботи на посадах наукових та (або) науково-педагогічних працівників не менше як 3 років, а також високі моральні якості та організаторські здібності.

Строк подання заяв – два місяці з дня опублікування оголошення.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають такі документи:

– заяву на участь у конкурсі;
– особовий листок з обліку кадрів з фотографією;
– автобіографію;
– відзив про трудову діяльність з основного місця роботи;
– копії документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання;
– список наукових праць;
– довідку про проходження попереднього (періодичного) психіатричного огляду, яка видається відповідно до Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2000 р. № 1465 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 39, ст. 1656);
– копію паспорта, засвідчену претендентом;
– копію трудової книжки;
– довідку про наявність або відсутність судимості;
– витяг з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення;
– копію ідентифікаційного номеру платника податків;
– письмову згоду на збір та обробку персональних даних.

Копії документів, які подаються претендентом (крім копії паспорта), повинні бути засвідчені за місцем роботи претендента або нотаріально.

Документи подавати на адресу: 04060, м. Київ, вул. М. Берлинського, 9, Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського, кімн. 29–А відділ кадрів.

Телефон для довідок: 453-85-17.

ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА УКРАЇНИ

Засновники —
Національна академія педагогічних наук України
Видавництво «Педагогічна преса»
Свідоцтво про держреєстрацію
серія КВ № 23814-13654Р від 12.03.2019 р.

Головний редактор **Лідія РАПІНА**
Редакційна рада: **Віктор Андрущенко, Іван Бех, Валерій Биков, Надія Бібік, Микола Євтух, Володимир Луговий, Олександр Ляшенко, Сергій Максименко, Нелля Ничкало, Віктор Огнев'юк, Віктор Олійник, Олександра Савченко, Микола Слюсаревський, Ольга Сухомлинська, Лідія Ткаченко**
Над номером працювали:
Олександр ХРИСТЕНКО

Адреса редакції: 04053, Київ, вул. Січових Стрільців, 52А, кімн. 312.
Тел. (044)481-37-40. E-mail: ped-gazeta@ukr.net
Редакція не рецензує і не повертає рукописів.
За точність викладених фактів відповідальність покладається на автора. Редакція не завжди поділяє думки, викладені автором.

Видруковано ТОВ «Прінтстор Груп»,
вул. Данила Щербаківського, 4, м. Київ, 03190
Замовлення № 19460
Підписано до друку 15.04.2020
Передплатний індекс: 30670